

CONVO

KNNV afdeling Utrecht

Zomer 2025

Notulen ALV 2025

Vleutense Roeken ver te zoeken

Mossencursus

Activiteiten

Eksternest

In de straat waar ik woon, staat een dubbele rij Zilverlindes. Ik woon in een appartement op de tweede verdieping en vanuit de luie stoel in de erker kijk ik rechtstreeks tegen de kruinen van deze bomen. In het vroege voorjaar, de bomen waren nog kaal, is in een Zilverlinde pal voor mijn raam een paartje Eksters een nest gaan bouwen.

Ik heb alles kunnen volgen vanuit mijn 5-sterren vogelhut. Onder het genot van een kopje koffie zag ik dat ze met een te lange tak in de snavel begonnen met het leggen van de bodem, ergens vrij hoog in de boom. Het was eindeloos passen en meten. Pas na een week was de onderkant van het nest duidelijk zichtbaar. Maar daarna ging het snel. Binnen weer een week was het nest klaar, compleet met dak, zoals bij eksters gebruikelijk is. Tot twee weken daarna leek er weinig te gebeuren. Ik zag hoe de vogels altijd de boom laag in de kruin binnenvlogen en daarna naar boven hoppend het nest steeds op dezelfde plek naar binnengingen. Toen ze dat heel vaak na elkaar deden, was duidelijk dat de eieren waren uitgekomen. Het uitvliegen zelf heb ik niet gezien; dat is een korte eenmalige gebeurtenis.

Het zien bouwen van een vogelnest van zo nabij was een unieke gelegenheid. Het benadrukte het grote contrast tussen de positie van mij in mijn comfortabele binnenmilieu en de vogels buiten, die weer en wind moeten trotseren. Wij beschouwen luxe als zo vanzelfsprekend. Dat vogels en andere dieren zonder enige hulp een eigen bestaan kunnen opbouwen, is heel wonderlijk. Het verschaftte mij een gevoel van dankbaarheid. Dankbaar omdat in deze milieu-onvriendelijke tijden de natuur dapper stand weet te houden en dankbaar dat ik daar getuige van mag zijn.

Eksternest in de laatste fase van de bouw: het dak. De vogel links gaat door de vaste ingang.

foto: Marijke Coolen

Voorpagina: Boven Slinge bij Bekendelle, Woold
foto: Paul Damoiseaux

Inhoud

- 2 Eksternest
- 3 Notulen ALV 2025
- 4 Even voorstellen
- 5 BertBos Laarzenpad
- 6 Vleutense Roeken ver te zoeken
- 7 Activiteiten afgelopen periode
- 8 Activiteiten komende periode
- 10 Excursies op de 1e & 3e maandag van de maand
- 11 Mossencursus
- 12 Bomenboek
Activiteiten in Vogelvlucht

De afdeling Utrecht (1902) omvat de gemeenten Utrecht, De Bilt, Houten, IJsselstein, Stichtse Vecht, Nieuwegein en Vijfheerenlanden
Voorzitter: Frans Coolen;
voorzitter@utrecht.knnv.nl
Secretaris: Paul Raadschelders;
secretaris@utrecht.knnv.nl
Ledenadministratie: Paul Raadschelders;
ledenadministratie@utrecht.knnv.nl
Penningmeester: Yvonne van Putten;
penningmeester@utrecht.knnv.nl
Natuurhistorisch secretaris: Petra Jansen;
activiteiten@utrecht.knnv.nl
Webmaster: Cockie Streng;
webmaster@utrecht.knnv.nl
Redactie: Paul Damoiseaux;
convo@utrecht.knnv.nl
Plantenwerkgroep: Richard Janzen;
plantenwerkgroep@utrecht.knnv.nl
Vogelwerkgroep: Menko Vlaardingerbroek;
vogelwerkgroep@utrecht.knnv.nl
Erelid:
Mevr. P. Bouwmeester-Bels
Dhr. Richard Janzen
Website: www.utrecht.knnv.nl

Notulen ALV 2025

door Paul Raadschelders

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter Frans Coolen opent de vergadering. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Notulen vaststellen van de ALV 2024

De notulen worden ongewijzigd goedgekeurd met dank aan de secretaris Paul Raadschelders.

3. Mededelingen

De voorzitter deelt mee:

* De activiteitencommissie heeft in samenwerking met de vorige een geheel nieuwe start gemaakt met nu al een goedgevuld programma. Leden zijn: Nine Ebben, Petra Jansen en Caroline Meijer. Renee Lommen, Lia Oosterwaal en Nel van Meijeren blijven de excursies op de 1e en 3e maandag van de maand organiseren.

* Ledenweekend 20-22 juni Winterswijk/Achterhoek: het programma is rond: vleermuizenexcursie; bezoek aan natuurgebied Nonnenven; landschapsexcursie Woold. Van de 18 plekken zijn er inmiddels 0 beschikbaar.

* Bomenboek: het boek is een bijdrage aan het 125-jarig jubileum in 2027. Titel: 'Bomen van alle kanten bekeken', een veelzijdige kijk op bomen in Utrecht en omstreken. In korte hoofdstukken met veel afbeeldingen en foto's worden in 200 pagina's vanuit verschillende invalshoeken bomen beschreven. Het boek is gericht op een breed publiek en wordt via de boekhandel verspreid. Trekkers/redactie: Frans Coolen i.s.m. Madeline Tellegen. Komende activiteiten: bijdragen (laten) schrijven door leden en bomendeskundigen; uitgever zoeken; subsidies verwerven. Op de website (via homepage) staat een uitgebreide beschrijving van doel en opzet.

* In het afgelopen jaar zijn enkele leden overleden: Willebrord Dorresteyn (een In Memoriam door Cockie Streng staat in de CONVO) en mevr. R de Bos-Kuil.

* Nieuwe statuten: zijn in werking getreden; ze staan op de website.

* Bestuur heeft om financiële reden besloten over te stappen van ING-bank naar RegioBank (wordt: ASN).

* Yvonne van Putten en Paul Raadschelders werken aan een nieuwe opzet van de Nieuwsbrief. Deze moet het mogelijk maken direct vanuit een activiteit of nieuwsbericht door te klikken naar het desbetreffende item op de website.

4. Jaarverslagen

Jaarverslagen (algemeen, jaarrekening, activiteiten, plantenwerkgroep, vogelwerkgroep)

* Algemeen: het verslag van de secretaris wordt ongewijzigd goedgekeurd.

* Jaarrekening/begroting: de penningmeester geeft een toelichting op de cijfers. De jaarrekening toont een negatief resultaat. Maar: dit is de helft kleiner dan begroot. Het verlies werd vooral veroorzaakt door een onverwachte, financiële eis wegens ongeautoriseerde plaatsing van een foto op de website en in de CONVO. Aangezien de foto was overgenomen van de site van Natuurmonumenten was er vanuit gegaan dat geen vergoeding nodig was. De plantencursus (in samenwerking met FLORON) heeft een behoorlijke opbrengst geleverd; FLORON vroeg geen bijdrage. De cursus heeft daarnaast tot aanmelding van 7 nieuwe leden geleid.

De begroting 2025 is sluitend, incl. de bijdrage aan de productie van het jubileum-bomenboek. De grootste kostenpost is overigens de afdracht aan de landelijke organisatie. Daar staan dan ook voordelen tegenover.

* Activiteitenoverzicht: gelet op het aantal leden is het weer verrassend hoeveel activiteiten georganiseerd zijn.

* Plantenwerkgroep: verslag wordt goedgekeurd met dank aan Richard Janzen. Niet onvermeld mag blijven dat mede dankzij de samenwerking met de gemeente de afdeling door de gemeente wordt ondersteund: mogen gratis gebruik maken van vergaderruimte en subsidie voor het boekje 'Valse vrienden'.

* Vogelwerkgroep: verslag van Menko Vlaardingebroek wordt in dank aangenomen.

5. Vaststellen ledencontributie 2026

Het bestuur stelt voor de contributie te verhogen met 3,3%, het door het CBS berekende inflatiecijfer. Er wordt nog maar één bedrag gevraagd – zonder verschil in betaling vóór of na 1 februari. De ALV gaat met algemene stemmen akkoord met de voorgestelde contributieverhoging.

6. Kascontrolecommissie (Maarten Drost-Martin van Genderen) Martin vervangt Yvonne van Putten, die tussentijds als penningmeester tot het bestuur is toegetreden. De kascontrolecommissie verklaart op 17 februari 2025 de financiële administratie te hebben gecontroleerd en in orde bevonden. Zij adviseert de kosten/baten van het afdelingsweekend in de begroting van 2026 op te nemen. Zij stelt de ALV voor de penningmeester te dechargen voor de in 2024 gevoerde financiële administratie en het bestuur voor het gevoerde financiële beleid. De ALV verleent met algemene stemmen de penningmeester en het bestuur decharge.

7. Benoemen kascontrolecommissie 2026

Tot leden van de kascommissie zijn benoemd Martin van Genderen (tweede jaar) en Herman Verschuren.

8. Samenstelling bestuur

Petra Jansen stelt zich kandidaat voor de positie van natuurhistorisch secretaris. Haar achtergrond in enkele steekwoorden: NJN-er en KNNV-er, afkomstig uit biologenfamilie. Vindt het leuk dingen te organiseren en is daar inmiddels flink mee van start gegaan. Zij wordt met algemene stemmen aangenomen als nieuw bestuurslid. Aftredend secretaris wordt met algemene stemmen herkozen.

9 Meerjarenbeleidsplan 2025-2030 in het kader van aanvraag ANBI-status

Veel Goede Doelen hebben de ANBI-status zodat donateurs bij het geven van een meerjarige donatie deze van de belasting af kunnen trekken. Ook over een legaat hoeft dan geen belasting te worden betaald. Overigens: contributie mag niet als gift worden afgetrokken. Bij het zoeken naar fondsen ter subsidiëring van het jubileumboek kan het voor de afdeling voordelig zijn de ANBI-status aan te vragen. Voor die aanvraag is het vereist een meerjarenbeleidsplan op te stellen en op de website te publiceren. Het beleidsplan bevat een beschrijving van de financiële huishouding, bestuur e.d. De ALV keurt het beleidsplan met algemene stemmen goed. Een reactie: leuk om te lezen; geeft helder overzicht.

10. Rondvraag en sluiting

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt; om 20.45 bedankt Frans de aanwezigen voor hun komst en sluit de vergadering.

Vergeten leven in Nederland

Na de pauze toont Frans Coolen een videopresentatie van de documentaire 'Vergeten leven'. Deze documentaire is gemaakt door Rik van der Linden en uitgegeven door Groene Bondgenoten, een samenwerkingsverband van landelijke natuurorganisaties: Vogelbescherming Nederland, LandschappenNL, de Natuur- en Milieufederaties, IVN Natuureducatie, SoortenNL en KNNV. Uitgangspunt is dat elke generatie een eigen beeld heeft van wat 'natuur' is en hoe die hoort te zijn. De film toont de grote veranderingen die het landschap in de loop van een paar generaties heeft ondergaan. Veel is verloren gegaan, maar er is op een aantal plaatsen ook nieuwe natuur ontstaan.

Even voorstellen

door Petra Jansen

Ik schrijf een kort stukje om mijzelf even voor te stellen als de nieuwe natuurhistorisch secretaris (activiteitencommissie) van KNNV afdeling Utrecht.

Ik heet Petra Jansen, ben inmiddels alweer 70 jaren jong, en sinds 2 jaar lid van de KNNV Utrecht. Maar ik ben al jaren bekend met de KNNV; ik ging 50 jaar geleden al met mijn ouders mee naar KNNV zomerkampen. Verder was ik ook al jong lid van de Jeugdbond voor Natuurstudie, de afdeling Biota in Breda.

Ik vorm sinds dit jaar samen met Caroline Meijer en Nine Ebben de activiteitencommissie en met z'n 3en zijn we aan de slag gegaan om leuke en interessante excursies te plannen. Dit doen we naast de maandagwandelingen/excursies, die worden georganiseerd door Lia Oosterwaal, Nel van Meijeren en Renee Lommen.

Wat betreft mijn interesse in veldbiologie: ik ben groot geworden tussen de vogels en de paddenstoelen. Wij gingen als kinderen al heel jong mee met mijn vader vogels kijken en luisteren, en paddenstoelen zoeken, in de bossen rondom Breda en in de polders van West Brabant. Mijn interesse ligt eigenlijk bij natuur in het algemeen, en vooral hoe je die kan behouden en beschermen. Om dat te kunnen doen, is het fijn om er meer vanaf te weten, en dat kan bij de KNNV!

Ik woon nu 2 jaar in Utrecht, in Hoograven, en ben alweer even met pensioen. Mijn werkzame leven heb ik niet ingevuld met een werkring bij natuurbescherming of zo iets, maar ik ben bedrijfsarts geweest en heb voor veel verschillende bedrijven gewerkt. Ook heb ik de opleiding ruimtelijk ontwerp gevolgd bij de Kunstacademie in Utrecht, de HKU, weer iets heel anders.

Ik hoop de komende tijd mooie en interessante excursies te kunnen regelen, samen met Nine en Caroline, voor onze afdeling Utrecht. Hebben jullie ideeën, of verzoeken voor interessante plekken om te bezoeken, laat het ons weten, dan zullen we zeker proberen iets te organiseren! Dat kan bijv. via utrecht.knnv.nl/nieuws/ideeenbus-voor-activiteiten/

Excursie BertBos Laarzenpad

door Richard Janzen, Paul Raadschelders

Deelnemers excursie
foto: Paul Raadschelders

Ten noorden van de stad Utrecht is door afgravingen in het veenweidegebied een gevarieerd landschap ontstaan met verschillende verlandingsfasen: van moerasbos tot trilveen. De Westbroekse Zodden waren voorheen al nat. Het gebied grenst aan de hoger gelegen zandgronden van het Gooi. Zodden: een laag en moerassig land of veenmoeras. Door verwijdering van de bovenlaag is een soortenrijke vegetatie ontstaan met ruimte voor vogels. Zo broedt er de Zwarte stern.

Moerasbos
foto: Paul Raadschelders

Grote egelskop (links), Hoge cyperzegge (rechts)
foto: Paul Raadschelders

Boswachter Bert Bos zag hoe mooi het gebied zich ontwikkelde en vond dat iedereen er kennis mee moest maken. Hij zorgde ervoor dat er door het gebied een pad werd aangelegd.

Op 10 mei, het was mooi, zonnig en droog, laarzen waren niet nodig, organiseerde de Plantenwerkgroep een excursie met grote opkomst, ca. 26 deelnemers, veel van de determinatiecursus. Wessel Meijer, Martin van Genderen en Richard Janzen gaven uitgebreid botanische toelichting bij de ca. 62 soorten planten die werden gevonden.

Om er enkele te noemen: in het broekbos veel soorten varens (Stekelvaren, Wijfjesvaren, Moerasvaren), Zeggen (Pluimzegge, Hoge cyperzegge, Elzenzegge) en enkele paddenstoelen: Blauwplaatstropharia.

Na het bos ging het door het open gebied waar we een drijftil op konden met o.a. Ronde zonnedauw, Geelgroene zegge, Waterdrieblad, Knolrus en Moeraskartelblad.

De picknicktafel was het eindpunt van de excursie. Daar zagen we nog Echte koekoeksbloem en Grote ratelaar. Dezelfde weg terug wandelend in de zon waren we na zo'n 4 uur weer terug op de parkeerplaats. Beslist de moeite waard om naar het gebied terug te gaan en dan de rondwandeling te maken.

Veenpluis
foto: Paul Raadschelders

Vleutense Roeken ver te zoeken

door Frans Coolen

Jaarlijks tel ik in het voorjaar het aantal roekennesten in de Gemeente Utrecht. Dat doe ik sinds 2017, dus inmiddels krijg ik een goed beeld van de ontwikkeling van de populatie. Roeken zijn kolonievogels, die als groep bijeen nestelen in bomen die dichtbij elkaar staan. Zie je in het vroege voorjaar een groep bomen met een opvallend veel nesten, dan weet je vrijwel zeker dat hier een roekenkolonie huist. De bomen zijn dan nog kaal, dus tellen is een 'eitje'.

Een van de bevindingen van afgelopen jaren is dat roekenkolonies regelmatig verhuizen. Als zich ergens een kolonie bevindt, kan die van het ene op het andere jaar zomaar verdwenen zijn. Ook kunnen ze op enig jaar zomaar verschijnen. Dat kan op plaatsen zijn, waar je ze helemaal niet zou verwachten. Zo zag ik in 2023 voor het eerst de kolonie langs de Heldammersingel (De Meern) vlakbij het winkelcentrum. Het was toeval. Dit maakt het moeilijk om met zekerheid het aantal roekennesten vast te stellen, omdat een nieuwe kolonie niet makkelijk is te vinden. Systematisch zoeken is nagenoeg ondoenlijk omdat er tal van

bomen en bomengroepen geschikt zijn als nestgelegenheid. Op een kolonie langs de Utrechtseweg in Vleuten werd ik, ook toevallig, door iemand attent gemaakt. De 'kolonie' bestond uit slechts 2 nesten, niet direct herkenbaar als kolonie, dus. Het totale aantal gevonden nesten in een bepaald jaar is daarom hooguit een schatting van de totale populatie.

Dit jaar was ik in het bijzonder benieuwd naar het aantal nesten in Vleuten. Vorig jaar bevonden zich hier 2 kolonies: een in de 'voortuin' van verzorgingshuis 'Spes Nostra' langs de Hindersteinlaan, en een langs de Utrechtseweg, op een kleine 500 meter afstand van elkaar. De kolonie langs de Hindersteinlaan bevatte 2 nesten, die langs de Utrechtseweg bestond uit 4 nesten. Als je je realiseert dat een roekenkolonie makkelijk uit tientallen tot honderden nesten kan bestaan, is het aantal in Vleuten dus kritisch laag. Toen ik eind februari voor het eerst ging kijken, zag ik dat zich in iedere kolonie slechts één nest bevond. Die waren waarschijnlijk nog overgebleven van vorig jaar, want het broedseizoen was nog niet echt begonnen. Tot mijn vreugde zag ik op 7 maart bij de nesten van beide kolonies Roeken actief. Langs de Hindersteinlaan waren het 6 Roeken, langs de Utrechtseweg 2 Roeken. Dat was veelbelovend, temeer omdat ook op 18 maart dit zo was. Maar helaas, na die datum heb ik geen enkele activiteit meer gezien. De Roeken zijn weggebleven en er zijn geen nesten bijgekomen. Beide kolonies zijn dus verlaten.

De grootste roekenkolonie in Utrecht bevindt zich langs de A12, naast het wegrestaurant op de kruising van de A12 en de Meerndijk. Vanaf de snelweg is de kolonie goed te zien. Roeken zijn lawaaiige vogels. Als je bij de kolonie staat, is het een kabaal van jewelste. Dit jaar telde ik hier 62 nesten. Dat is meer dan het gemiddelde (56) van de afgelopen 6 jaar, maar zit wel in een dalende tendens. Gezien de natuurlijke jaarlijkse schommeling is dit nog niet alarmerend te noemen.

De jonge kolonie langs de Heldammersingel is nog steeds vrij klein, maar lijkt wel stabiel te zijn. Ik telde 12 nesten, een gestage toename. Dit aantal kan mogelijk nog wat hoger liggen,

'Eenzaam' roekennest. Als je niet beter weet, zou je denken dat dit een kraaien- of eksternest is.
foto: Frans Coolen

Uit het nest gevallen of gekieperde jonge roek.
foto: Frans Coolen

omdat de nesten wat ver van elkaar af liggen, en dus een aantal nabije nesten niet zijn meegeteld.

Meestal let ik de laatste jaren bij het tellen nauwelijks op het gedrag van de vogels. Deze keer viel me een bijzonder gedrag op, dat niet te negeren was. Rondom een roekennest zag ik twee vogels met elkaar in gevecht. Ik zag dat een van de twee Roeken en pluk zacht nestmateriaal in de bek had, kennelijk gestolen uit het nest. De andere Roek probeerde de dief te verjagen, maar die bleef hardnekkig rondom het nest van tak tot tak springen. Kort daarna kwam er een derde Roek bij. Die dook op het nest en nam er snel ook een pluk zacht materiaal uit. De ene Roek probeerde tevergeefs beide dieven te verjagen, maar regelmatig kroop een ervan in het nest, blijkbaar om nog wat meer materiaal te pikken. Na een paar minuten vlogen beide dieven met een dikke pluk in de bek weg. Onder de boom zag ik een dood halfwas jong liggen. Het was nog lang niet vliegrijp, dus de kans is groot dat het jong niet zomaar uit het nest is gevallen. Hier heeft zich ongetwijfeld een groot drama afgespeeld. Ik ben niet getuige geweest van het gehele proces, dus het blijft gissen naar het verhaal erachter. Maar dat Roeken niet zachtzinnig met elkaar om kunnen gaan, is hiermee wel vastgesteld.

Onderstaande tabel geeft de totaalbalans weer van de afgelopen jaren. Dit jaar zijn 74 nesten geteld. Dat zijn er aanzienlijk minder dan de afgelopen 2 jaren. Van een structurele achteruitgang kunnen we echter nog niet spreken, omdat zoals hierboven gesteld, er een natuurlijke variatie in aantallen bestaat. Wel is het verdwijnen van de kolonies in Vleuten geen goed teken. Met name de kolonie aan de Hindersteinlaan heeft tientallen jaren bestaan. Een eenmaal verlaten kolonie wordt niet gauw opnieuw bevolkt. Hopelijk hebben de Roeken uit Vleuten een kolonie gesticht die nog niet gevonden is. Op het moment van schrijven zijn de bladeren aan de bomen. Dan is het vinden van een kleine kolonie nagenoeg uitgesloten. Volgend jaar maar een keer uitgebreid rondfietsen en speuren.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Europaweg	43	42	31	0	0	0	0	0	0
Electronweg	?	?	?	18	0	0	0	0	0
Hindersteinlaan	?	?	?	6	7	11	4	2	0
Utrechtseweg	0?	0?	0?	0?	0?	0?	2	4	0
A12/Meerndijk	0?	0?	15?	36	46	53	72	65	62
Heldammersingel	0?	0?	0?	0?	0?	0?	9	10	12
totaal	?	?	?	60	53	64	87	81	74

Boekenbestelservice KNNV

Raadpleeg de website van de KNNV-uitgeverij (knnvuitgeverij.nl) of de advertenties van de KNNV-uitgeverij in Natura om te bepalen wat je wilt bestellen. Informeer naar de prijs bij de afdeling Utrecht (het gaat om aanzienlijke kortingen). Stuur een email met de volledige bestelinformatie naar penningmeester@utrecht.knnv.nl

U ontvangt een factuur en zodra deze betaald is, worden de boeken besteld. De boeken kunnen worden afgehaald bij de penningmeester (woonachtig in Leidsche Rijn, Utrecht).

Activiteiten afgelopen periode

Vogelexcursie Landje van Geijssel en Waverhoek, 8 maart door Nine Ebben

We vertrokken met prachtig weer vroeg uit Utrecht richting Landje van Geijssel in de Holendrecht- en Bullewijkerpolder bij Ouderkerk aan de Amstel. Het landje van Geijssel is een ondergelopen weiland dat als een magneet werkt op onder meer Grutto's die hier komen om op te vetten na hun trek vanuit Afrika en Zuid-Europa. Het dankt zijn naam aan Jan Geijssel, die al twintig jaar van half februari tot mei een laagje water op zijn weilanden zet om een plasdrasgebied te creëren.

Toen we bij het Landje aankwamen zagen we meteen een aanzienlijke groep van zo'n 230 Grutto's met daartussen enkele IJslandse grutto's. Heel mooi om te zien en in vlucht lieten ze zich luid en duidelijk horen. Andere steltlopers die we zagen waren Watersnip, Tureluur, Scholekster en Kievit. Verder waren hier veel verschillende eendensoorten te zien, naast Wilde eenden ook Wintertalingen, Smienten, Slobeenden, Krakeenden, Bergeenden en een in elkaar gedoken zittende Pijlstaart. We keken met de zon mee en zagen de vogels in hun volle pracht. Na een uur gingen we via een toeristische route langs het riviertje de Waver naar Waverhoek. Dit is een natuurgebiedje grenzend aan Botshol en de Vinkeveense Plassen.

Roerdomp, foto: M.H.R. Roes

Toen we ons voor het hek opmaakten voor de wandeling rond de plas, vloog er laag over het riet een Roerdomp langs. We waren allemaal in verrukking, wat een mooie waarneming! Nadat we twee flinke natte plekken op het pad hadden overleefd, hoorden we verschillende Waterrallen roepen, dit wordt wel eens vergeleken met het geluid van een speenvarken. Te zien kregen we de Waterral niet en zo ook niet de Cetti's zangers die we wel veel hoorden. Van beide soorten is bekend dat je ze niet gauw ziet. Overvliegend zagen we nog twee Wulpen met hun duidelijk grote kromme snavels, een Torenvalk en ook zagen we heel mooi een vrouwtje Havik langs vliegen die later landde in een boom. De Rietgors hoorden we de hele tijd zijn liedje zingen, maar in beeld krijgen ho maar. Hij bleef goed in het riet verstopt. Bij de slikjes zagen we Tureluurs en in het gras enkele Graspiepers. Tot slot is een hele groep overvliegende Kolganzen met hun kenmerkende overslaande roep nog het vermelden waard. We hebben allemaal zeer genoten van deze mooie excursie.

Activiteiten komende periode

door Caroline Meijer

Rondleiding Biologische Buurttuin De Wilgenhof, 10 juni

De Wilgenhof (vroeger een terrein voor schooltuintjes) wordt sinds 2000 onderhouden door buurtbewoners uit Utrecht-West, die er een groene oase van maakten. Het voortbestaan van de tuin kwam in gevaar door de spoorverbreding van het traject Utrecht-Gouda (2015-2019). Veel bomen moesten wijken en het terrein ging op de schop. In 2019 werd het zelfbeheercontract met de gemeente vernieuwd en kreeg de tuin nieuwe contouren en een nieuw ontwerp.

In vijf jaar tijd en na veel gezamenlijke inspanning is er een tuin ontstaan met veel variatie: er zijn gemeenschappelijke akkertjes waar aardappels, bonen, courgettes en winterrogge worden geteeld, in het 'bos' is een kraamkamer voor verschillende soorten eetbare paddenstoelen en verder zijn er twee voedselbosjes, bessenstruiken en fruitbomen, een grote vijver, een kas, een pluktuin; daarnaast zijn er kleine moestuintjes voor individuele tuiniers.

Rondleiding door KNNV-leden en Wilgenhoftuiniers Robin Spanjers en Caroline Meijer.

Datum en tijd: dinsdag 10 juni 2025, 19:00 uur

Plaats: Biologische Buurttuin De Wilgenhof, Cremerstraat 376

Aanmelden vóór 7 juni via utrecht.knnv.nl/agenda/

Wilgenhof Utrecht

foto: Caroline Meijer

Excursie Binnenveldse Hooilanden, 15 juni

Onder leiding van een gids gaan we in dit bijzondere natuurgebied tussen Veluwe en Utrechtse Heuvelrug planten bekijken, waaronder orchideeën. Langs de oostkant van de Grift proberen Staatsbosbeheer en de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden nieuwe natuur te maken: afgraving van de voedselrijke top laag en een waterstand op de hoogte van het maaiveld verarmen de bodem en verrijken de biodiversiteit. De aanvoer van basisch

kwelwater vanuit de Veluwe zorgt op termijn voor een rijke natuur.

Datum en tijd: zondag 15 juni. De wandeling met gids door de Binnenveldse Hooilanden begint om 10.30 uur; we vertrekken om 9.30 uur vanuit Utrecht. Afhankelijk van het aantal deelnemers zullen we carpoolen met twee of meer auto's. Rond 12 juni horen deelnemers meer over vervoer naar het startpunt.

Aanmelden uiterlijk 10 juni via utrecht.knnv.nl/agenda/, maximaal 15 deelnemers. Geef s.v.p. aan of je beschikking hebt over een auto of wilt meerijden.

Binnenveldse hooilanden

foto: Thomas Kroon

Grote roodoogjuffer

foto: Kees van der Velden

Woensdagavondlezing: Libellen en vlinders, 25 juni

Georganiseerd door de KNNV in samenwerking met Utrecht Natuurlijk.

Veelgevraagd spreker en KNNV-lid Luc de Bruijn vertelt aan de hand van een diapresentatie over de bouw en leefwijze van deze interessante insecten. De term 'libellen' wekt soms enige verwarring. De orde der libellen (orde Odonata) bestaat namelijk uit juffers en 'echte' libellen. De 'echte' libellen worden meestal kortweg libellen genoemd, en de juffers juffers. Maar vaker hoor je de naam 'waterjuffer'. De familie van de waterjuffers is dan ook de soortenrijkste familie van de juffers. Enfin, Luc komt ons verder op weg helpen over dit onderwerp. En dan zijn we nog niet eens begonnen over de vlinders!

Luc de Bruijn is bioloog en heeft in het bijzonder belangstelling voor vogels, bijen, vlinders en libellen. Hij verrichtte onderzoek naar het gedrag van bijen, inventariseerde jarenlang vogels in Amelisweerd en Nieuwegein en is in die laatste plaats onder meer betrokken bij de buitenlessen van Stichting Buitenwijs.

Datum en tijd: woensdag 25 juni, 19:30 uur
Plaats: Grifsteede, Van Swindenstraat 129
Aanmelden vóór 23 juni via utrecht.knnv.nl/agenda/

Bruin zandoogje
foto: Jan Fransen

Excursie naar Stormpad Breeveen, 17 augustus

De valwind die op 18 juni 2021 over het dorp Leersum raasde, blies ook 16 hectare van het bos in Breeveen omver. Utrechts Landschap koos ervoor het omgewaaide bos te laten liggen en zo de natuur een kans te geven zelf te herstellen. Door de storm ontstond binnen een minuut het bosbeeld waar al jarenlang naartoe werd gewerkt: met open plekken, dood hout en ruimte voor meer soorten flora en fauna. De nieuwe generatie bomen en struiken staat nu in de startblokken. Berk, Wilde lijsterbes en Grove den schieten de grond uit. Reeën, dassen, vossen, vogels en talloze insecten vinden een plek in het natuurgebied. Om de ontwikkeling van het stormbos beleefbaar te maken voor publiek heeft Utrechts Landschap een Stormpad aangelegd. Het pad slingert 800 meter door het natuurgebied. Een houten trap leidt wandelaars naar een vlonderpad op 1,5 meter hoogte. Van bovenaf is de ‘mikado’ van omgevallen bomen en dode takken goed zichtbaar.

Informatie van Utrechts Landschap:
Wij raden de deelnemers aan tijdens de wandeling goede stevige schoenen te dragen.
De gids zal zo goed als mogelijk de veiligheid van de deelnemers bewaken. U draagt zelf de verantwoordelijkheid voor eigen wel en wee.
De gids zal zich inspannen om de risico's tot een minimum te beperken. Utrechts Landschap is niet aansprakelijk voor eventuele schade of letsels.
De gids geeft de wandelroute aan en zal de deelnemers uitgebreid informeren over tal van wetenswaardigheden in dit qua natuur, landschap en historie veelzijdige gebied.
Er kunnen maximaal 10 mensen mee omdat we over een verhoogd, nieuw aangelegd pad lopen. KNNV-ers van de afdeling Utrecht hebben voorrang bij aanmelding via het formulier op de website.

Stormpad Breeveen
bron: google maps

Datum en tijd: zondag 17 augustus, 10:00-13:00 uur
Plaats: startpunt is de parkeerplaats bij Restaurant Darthuizen, Rijksstraatweg 315, Leersum
De wandeling met gids begint om 10:00 uur. Afhankelijk van het aantal deelnemers zullen we carpoolen met twee of meer auto's. Rond 15 augustus horen de deelnemers meer over vervoer naar het startpunt.
Aanmelden uiterlijk 15 augustus via utrecht.knnv.nl/agenda/

Elster buitenwaarden
foto: Caroline Meijer

Excursie naar de Elster Buitenwaarden, 20 september

In 2024 zijn de Elster Buitenwaarden opnieuw ingericht. Er zijn onder meer geulen gegraven en natuurvriendelijke oevers aangelegd om de waterkwaliteit te verbeteren en een groot oppervlakte nat schraalland en moeras te verwezenlijken. De bodem bestaat uit kalkrijk zand. Schoon kwelwater van de Utrechtse Heuvelrug komt hier aan de oppervlakte en voedt de geulen, die benedenstrooms ook de Amerongse Bovenpolder doorkruisen. In de kalkrijkere delen in het gebied komen zeldzame planten voor zoals Vetblad, Brede orchis, Klokjesgentiaan, Stijve ogenstroost, Parnassia en Moeraskartelblad. Dankzij het ecoduct onder de Rijksstraatweg (N225) is het gebied verbonden met Plantage Willem III. Grote grazers (Galloways en Koniks) zijn vrij om te migreren tussen laag en hoog. Ook Damherten, Reeën, Vossen, Dassens en kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën

maken gebruik van de passage onder de N225. De Elster Buitenwaarden zijn een geliefde rustplaats voor wintergasten uit Scandinavië en Siberië, zoals Dwergganzen, Rosse franjepoot en Smienten (Bron: www.utrechtslandschap.nl/gebied/natuur/elster-buitenwaarden)
We maken een rondwandeling van circa 5 km en hopen een en ander van bovengenoemde soorten te zien.

Datum en tijd: zaterdag 20 september, 10:00-13:00 uur
De wandeling begint om 10 uur. Afhankelijk van het aantal deelnemers zullen we carpoolen met twee of meer auto's. Enkele dagen voor de wandeling horen de deelnemers meer over vervoer naar het startpunt.
Plaats: startpunt is de parkeerplaats aan de Rijkstraatweg (N225) t.h.v. huisnummer 265, 3921AH Elst
Aanmelden uiterlijk 16 september via utrecht.knnv.nl/agenda/

Elster Buitenwaarden
bron: www.utrechtslandschap.nl/routes/wandelroute/elster-buitenwaarden

Excursies op de 1e en 3e maandag van de maand

door Lia Oosterwaal, Renee Lommen, Nel van Meijeren

Soesterveen, 23 juni

Het Soesterveen is een bijzonder stukje natuur aan de rand van Soest. Van wat ooit een uitgestrekt veengebied was, is dit het laatste restant hoogveen in de provincie Utrecht. In dit natte, veenachtige gebied leven zeldzame veenmossen, planten en bijzondere diersoorten. Zoals de Kleine zonnedauw, Snavelbies, Veenmos, de Levendbarende hagedis en de Ringslang. Vanwege de kwetsbare natuur is dit natuurgebied niet toegankelijk. Maar op maandagmiddag 23 juni wordt er voor ons een uitzondering gemaakt! We krijgen van beheerder Stef van Helmond een toelichting over het gebied en maken er daarna een rondwandeling. Het zal er op een paar plekken meer dan heel nat zijn: laarzen aan en op zoek naar orchideeën, zonnedauw enz. Wij leveren een soortenlijst aan als dank voor ons bezoek.

Datum en tijd: maandag 23 juni, start om 14:00 uur; terugkomst 17:00-18:00 uur.
Plaats: verzamelen aan de Turfweg/Wieksloterweg OZ. Parkeren kan langs de Turfweg.
Aanmelden via utrecht.knnv.nl/agenda/. Er kunnen maximaal 16 mensen mee, voorrang voor leden van de afdeling Utrecht.

Soesterveen
bron: Google Maps

Pimpernelblauwtje excursie 'de Moerputten', 2 augustus

Na een eerste excursie in 2016 opnieuw, voor de vierde keer, de mogelijkheid om in dit gebied bij Den Bosch het Pimpernelblauwtje te spotten. Het Pimpernelblauwtje is bijzonder omdat het zo kwetsbaar is. Alle omstandigheden moeten kloppen. Grote pimpernel (de waardplant) en een bepaald soort knooppieren die helpen met de larven. Verder is de Moerputten een prachtig gebied en ook het Oranje zandoogje vliegt er veelvuldig. En de Blauwe knoop (plant) is ook prachtig.
Het belangrijkste is dat het mooi weer is om deze (unieke) vlinder te zien, maar dat is niet te beïnvloeden.
Op de heenroute doorkruisen we het gebied via het bijzondere vlonderpad (we zijn benieuwd naar de flora-ontwikkeling), terug lopen we over de oude spoorbrug.

Datum en tijd: zaterdag 2 augustus, 10:30 uur
Plaats: station Den Bosch (10:30 uur), met bus naar rand en vervolgens lopen naar het terrein de Moerputten bij Vught.
Aanmelden via utrecht.knnv.nl/agenda/

Pimpernelblauwtje
bron: Saxifraga - Arthur van Dijk

U-pas zaken

U-pashouders kunnen hun contributie bekostigen uit hun budget. U-pashouders die lid willen worden kunnen zich wenden tot de penningmeester: penningmeester@utrecht.knnv.nl. Om in aanmerking te komen voor een U-pas gelden voorwaarden t.a.v. het inkomen die vermeld staan in u-pas.nl. U kunt ook bellen met 088-600 6300

Mossencursus gevolgd en geslaagd!

door Cockie Streng

Begin dit jaar besloot ik om me aan te melden bij de BLWG (Bryologische en Lichenologische Werkgroep van de KNNV) om wat meer te leren over mossen. Ik had al jaren 2 mossen naslagwerken in de kast staan waar ik nooit iets mee had gedaan: de Beknopte Mosflora en de Veldgids Mossen. Beide boeken zijn met prachtige tekeningen geïllustreerd en daarom waarschijnlijk door mij aangeschaft. Het moest er maar eens van komen. Ik schafte een loepje met verlichting aan en de Basisgids Mossen en voor €119 kon ik meedoen aan de eerste online basiscursus Mossen.

Loepje met verlichting, geklemd op mobieltje

Wat leerde ik?

Behalve dat je de kenmerken leert van de diverse groepen mossen, leerde ik veel voorkomende mossen kennen en kwamen de soorten langs die graag op steen, bomen, hout en op de verschillende grondsoorten groeien. Maar er was ook aandacht voor het fotograferen van je waarnemingen o.a. met je mobiele telefoon en met je telefoon en een loepje voor de lens. Je kunt je telefoon ook boven de lens van een microscoop houden.

Gewoon muisjesmos

foto: Cockie Streng (loepje en mobiel)

Veel aandacht was er voor determineren, niet alleen met tabellen maar juist ook met apps als Obsidentify en iNaturalist. Veel mossoorten hebben het woord 'gewoon' in hun naam. Ook leer je hoe mossen te verzamelen en te bewaren. Je moest blijk geven van het kunnen toepassen van de geleerde vaardigheden door het maken van huiswerkopdrachten.

Kleivedermos, links foto met mobieltje

midden en rechts microscoopfoto met mobieltje

foto: Cockie Streng

Ik kwam in een Signalgroep met 11 leden, waarvan ik al meerdere mensen ken die ook lid zijn van de afdeling Utrecht. Martin van Genderen die al jarenlang met mossen bezig is, was bereid om enkele excursies te leiden, leerzaam en leuk. Of dit een blijvertje is moet gaan blijken.

Gewoon krulmos

foto: Cockie Streng

Bleek boomvorkje
foto: Cockie Streng

Wat is het gevolg?

Dat ik nu als ik ergens wandel niet alleen let op vogels en hun geluiden, planten, bomen, paddenstoelen etc. maar ook op mossen. Het schiet nu helemaal niet meer op! En mossen zijn er altijd, in alle seizoenen, en op alle denkbare plekken. Dat is een groot voordeel. En zeker als je ze vergroot zijn ze erg mooi, vooral de sporenkapsels. Ik ben er door gegrepen!

Wil je meer weten over de cursus, kijk dan bij blwg.nl/mossen-cursus. Volgend voorjaar komt er weer een basiscursus.

Doe je mee?

Meedoen met het maken van het jubileumboek

In de vorige CONVO hebben we een oproep geplaatst om bij te dragen aan het maken van een bomenboek ter gelegenheid van ons 125-jarig jubileum in 2027. Ook nu willen we dat in de breedte onder de aandacht brengen. Ga even kijken op utrecht.knnv.nl/jubileum-bomenboek-2027/

En voel je geïnspireerd!

Gewoon haakmos
foto: Cockie Streng

Activiteiten in Vogelvlucht

10 juni	Buurttuin De Wilgenhof
15 juni	Binnenveldse Hooilanden
23 juni	Soesterveen
25 juni	Lezing: Libellen en vlinders
2 augustus	De Moerputten
17 augustus	Stormpad Breeveen
20 september	Elster Buitenwaarden

Voor de vele activiteiten van de PWG, zie utrecht.knnv.nl/agenda/

Voor elke activiteit is een aanmeldingsformulier op utrecht.knnv.nl/agenda/

De CONVO is de periodiek van de afdeling Utrecht van de KNNV en verschijnt vier keer per jaar. Sluitingsdatum kopij voor de volgende CONVO: **4 september 2025**. Kopij aanleveren via redactie@utrecht.knnv.nl

Een abonnement op de CONVO zonder lidmaatschap kost €13,50 per jaar (na 1 februari 2025: €15,00).

Contributie/lidmaatschap 2025: Gewoon lid: €35,00 (na 1 februari 2025: €36,50); huisgenootlid: €14,50 (na 1 februari 2025: €16,00); jeugdlid*: €21,00 (na 1 februari 2025: €22,50) te voldoen op rekening NL95RBRB8848850774 t.n.v. KNNV afdeling Utrecht. Vanaf 1 oktober 2025 bedraagt de contributie €8,00 tot het einde van het kalenderjaar. U-pashouders kunnen hun contributie geheel of gedeeltelijk voldoen uit hun budget. Opzegging van het lidmaatschap vóór 1 november. Leden van de KNNV zijn bij activiteiten van de KNNV verzekerd tegen persoonlijke aansprakelijkheid.

Wil je de verenigingstelescoop voor maximaal 3 weken lenen, neem dan contact op met beheerder Leo Thijssen: leothijssen47@gmail.com

*Het jeugdlidmaatschap geldt tot en met het kalenderjaar waarin men 31 wordt.